

עֵיטָא דְנַחֲשׁ הַקְדָּמוֹנִי. וְאֵלִין אֲנִין, עֲמָרָם לִוי
 וּבְנֵימִין. וְאִית דְּאֲמָרִי אוֹף נָמִי יִשְׁי. דְּלֹא חָבוּ וְלֹא
 אֲשַׁתְּכַח עֲלֵיהוּ חוּבָא דִימוֹתוֹן בֵּיתָה, פֶּר דְּאֲדַפֵּר
 עֲלֵיהוּ הֵהוּא עֵיטָא דְנַחֲשׁ פְּדֹאֲמָרָן.

תָּא חֲזִי, בְּלָחוֹן דְּרִין דְּהוּוּ בְיוֹמוֹי דְנַחֲשׁ בְּלָחוּ
 אֲפִשְׁטוּ חוּבִין עַל עֲלָמָא בְּאֲתַגְלִיא לְעֵינֵיהוֹן
 דְּכֻלָּא. רַבִּי שְׁמַעוֹן הָוָה אָזִיל יוֹמָא חַד בְּפִילִי
 דְּטַבְרִיָּה, חָמָא בְנֵי נָשָׂא דְחֵי מְקַטְרִי בְּקִיטְרָא
 דְּקִשְׁתָּא בְּקוּלְפָא דְקַנְסִיר. אָמַר וּמָה חוּבָא דָּא
 בְּאֲתַגְלִיא לְאַרְגָּזָא לְמַרְיָהוֹן. יְהִיב עֵינֵי בְּהוּ וְאֲתַרְמִינִי
 לְגוּ יַמָּא וּמִיתוּ.

תָּא חֲזִי, כֹּל חוּבָא דְאֲתַעְכִּיד בְּאֲתַגְלִיא דְחֵי לָהּ
 לְשְׁכִינְתָּא מֵאַרְעָא וּסְלִיקַת דִּיזְרָה מֵעֲלָמָא.
 וְאֵלִין הוּוּ אֲזִלִין בְּרִישָׁא זְקוּף וְעַבְדֵי חוּבֵיהוּ
 בְּאֲתַגְלִיא וְדָחוּ לָהּ לְשְׁכִינְתָּא מֵעֲלָמָא. עַד דְּקִדְשָׁא

 לשון הקודש

בְּשַׁעְרֵי טַבְרִיָּה. רָאָה בְנֵי אָדָם שְׁהִיוּ
 קוֹשְׁרִים בְּקִשְׁר הַקִּשְׁת בְּכַדֵי חֶרֶס. אָמַר,
 וּמָה חָמָא זֶה בְּגִלּוֹי לְהַרְגִיז אֶת רַבּוֹנָם?
 גִּתָּן עֵינֵי בְּהֵם וְנִזְרְקוּ לְתוֹךְ הַיָּם וּמִתּוּ.
בַּא רָאָה, כֹּל חָמָא שְׁנַעֲשֶׂה בְּגִלּוֹי, דּוֹחָה
 אֶת הַשְּׁכִינָה מִהָאָרֶץ וּמְסַלֵּק אֶת דִּיזְרָה
 מִן הָעוֹלָם. אֵלֶּה הָיוּ הוֹלְכִים בְּרֵאשׁ זְקוּף
 וְעוֹשִׂים חֲטָאֵיהֶם בְּגִלּוֹי, וְדָחוּ אֶת

בְּעֵטְיוֹ שֶׁל נַחֲשׁ הַקְדָּמוֹנִי, וְאֵלֶּה הֵם:
 עֲמָרָם, לִוי וּבְנֵימִין. וְיֵשׁ אֲמָרִים גַּם יִשְׁי.
 שְׁלֹא חָטְאוּ, וְלֹא נִמְצָא בְּהֵם חָמָא
 שְׂיָמוֹתוֹ בּוֹ, רַק שְׁנִזְבְּרָה עֲלֵיהֶם אוֹתָהּ
 עֲצַת הַנְּחָשׁ, כְּמוֹ שֶׁפִּאֲרָנוּ.

בַּא רָאָה, כֹּל הַדּוֹרוֹת שְׁהִיוּ בִימֵי גֵת,
 כְּלָם הַפִּשְׁטוֹ חָטְאִים עַל הָעוֹלָם בְּגִלּוֹי
 לְעֵינֵי כָל. רַבִּי שְׁמַעוֹן הָיָה הוֹלֵךְ יוֹם אַחַד

בְּרִיךְ הוּא דָּחָא לֹון וְאַעֲבִיר לֹון מִנִּיהּ. וְעַל דָּא כְּתִיב
 (משלי כה) הָגוּ רָשָׁע לִפְנֵי מֶלֶךְ וְגו' הָגוּ סִגִּים מִכֶּסֶף וְגו':
 וַיֹּאמֶר יי לֹא יִדּוֹן רוּחִי בְּאָדָם לְעוֹלָם בְּשֵׁנָם הוּא
 בְּשָׂר וְגו'. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר תָּא חַיִּי, כִּד
 בְּרָא קֳדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֲלָמָא עֲבַד לְהֵאֵי עֲלָמָא
 לְאַשְׁתַּמְשָׁא (דף נח ע"א) בְּנוּנָא דְלַעִילָא. וְכִד בְּנֵי עֲלָמָא
 אֲנוּן זַכָּאִין דְּאִזְלִי בְּאַרְחַ מִישָׁר, קֳדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 אֲתַעַר רוּחָא דְחַיִּי דְלַעִילָא עַד דְמָטוּ אֲנוּן חַיִּין לְאַתֵּר
 דִּיעֻקְבַּ שְׂרִיא בֵּיהּ.

וּמִתַּמָּן נְגִדֵי אֲנוּן חַיִּין עַד דְאַתְמַשְׁיָד הַהוּא רוּחָא
 לְהֵאֵי עוֹלָם דְדָוֵד מְלָכָא שְׂרִיא בֵּיהּ.
 וּמִתַּמָּן נְגִדֵי בְּרַכָּאן לְכֻלְהוּ אֲנוּן תַּתָּאִי. וְהַהוּא רוּחָא
 עֲלָאָה אֲתַנְגִּיד וְאַתְמַשְׁיָד לְתַתָּא וַיְכַלִּין לְאַתְקַיְמָא
 בְּעֲלָמָא. וּבְגִינֵי כֶּךָ לְעוֹלָם חֲסִדוֹ דָּא הוּא עוֹלָם דְדָוֵד

לשון הקודש

מעורר רוח חיים שלמעלה, עד שמגיעים
 אותם חיים למקום שיעקב אבינו שרוי
 בו.

ומשם שופעים אותם חיים, עד
 שנמשכת אותה רוח לעולם הזה שדוד
 המלך שרוי בו, ומשם שופעות הפרכות
 לכל אותם התחתונים. ואותה רוח
 עליונה שופעת ונמשכת למטה, ויכולים
 להתקיים בעולם. ומשום כך לעולם חסדו,
 זהו עולם של דוד המלך, ולכן פתוב

השכינה מהעולם, עד שהקדוש ברוך
 הוא דחה אותם והעביר אותם ממנו. ועל
 זה פתוב (משלי כה) הָגוּ רָשָׁע לִפְנֵי מֶלֶךְ וְגו',
 הָגוּ סִגִּים מִכֶּסֶף וְגו'.

ויאמר ה' לא ידון רוחי באדם לעלם
 בשנם הוא בשר וגו'. אמר רבי אלעזר,
 בא ראה, כשברא הקדוש ברוך הוא את
 העולם, עשה את העולם הזה להשתמש
 כמו שלמעלה, וכשבני אדם הם צדיקים
 שהולכים בדרך ישר, הקדוש ברוך הוא

מִלְכָּא. וּבְגִין כֶּךָ כְּתִיב לְעֹלָם בְּלֹא וְאִ"ו. דְּהָא כִּד
 (אִיהוּ) תְּהוּא רוּחָא אֲתִנְגִיד לְהֵוּא עוֹלָם, מִתַּמָּן נִפְקִי
 בְּרַבָּאן וְחִיִּין לְכֹלָא לְאַתְקִימָא. הַשְּׁתָּא דְחִבּוּ בְּנֵי
 נִשְׂאָא אֲסִתְלַק כְּלָא. בְּגִין דְּלֹא יִמְטִי תְּהוּא רוּחָא דְחִיִּי
 לְהֵאִי עוֹלָם לְאַתְהֵנָּא מִנִּיהַ תַּתָּאִי וְלְאַתְקִימָא בֵּיהַ.
 בְּשַׁגְּמִי הוּא בְּשָׂר בְּגִין דְּלֹא יִתְרַק הָאִי רוּחָא לְהֵאִי
 עוֹלָם. מָאִי טַעְמָא דְּלֹא לְאַסְגָּא נַחֲשׁ תַּתָּאִי.
 דְּדַרְגִּין דִּיתְתַּקַּף בֵּיהַ (ד"א ל"ג וּבְעִינִין) רוּחָא דְקָדוּשָׁא דְּלֹא
 יִתְעַרְבַּ בְּרוּחַ מְסֻאֵב.

בְּשַׁגְּמִי הוּא בְּשָׂר דָּא נַחֲשׁ קַדְמָאָה דִּיתְבַּרְךְ בְּגִין
 כֶּךָ הוּא בְּשָׂר בְּמָה דְאַתְ אָמַר, (בראשית ו) קִין
 כָּל בְּשָׂר בָּא לְפָנֵי וְאָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן דָּא מְלֹאֲךְ
 הַמּוֹת. וְהָיוּ יָמָיו מֵאָה וְעֶשְׂרִים שָׁנָה אֲזִרְיָבוּ
 דְקוֹסְטִירָא דְקִיטְרָא:

לשון הקודש

שְׁיִתְחַזַּק בּוּ וְאַרְיִכִים רוּחַ שֶׁל קִדְשָׁה שְׁלֵא
 יִתְעַרְבַּ בְּרוּחַ טְמֵא.

בְּשַׁגְּמִי הוּא בְּשָׂר - זֶה נַחֲשׁ הַקְּדָמוֹנִי
 שִׁיתְבַּרְךְ. מִשּׁוּם כֶּךָ הוּא בְּשָׂר, כְּמוֹ
 שְׁנֵאמַר (בראשית ו) קִין כָּל בְּשָׂר בָּא לְפָנֵי.
 וְאָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, זֶהוּ מְלֹאֲךְ הַמּוֹת. וְהָיוּ
 יָמָיו מֵאָה וְעֶשְׂרִים שָׁנָה - הַמְתָּנָה שֶׁל
 מַגְדָּל הַמְּקַשָּׁר.

לְעֹלָם בְּלִי וְאִ"ו. שְׁהָרִי כְּשִׂאוֹתָהּ רוּחַ
 שׁוֹפְעַת לְאוֹתוֹ עוֹלָם, מִשָּׁם יוֹצְאוֹת
 בְּרַבּוֹת וְחִיִּים לְכָל לְהִתְקַיֵּם. עֲבָשׁוּ
 שְׁחָטְאוּ בְּנֵי אָדָם, הִסְתַּלַּק הַכֹּל, בְּשִׁבִיל
 שְׁלֵא יִגִּיעַ אוֹתוֹ רוּחַ חַיִּים לְעוֹלָם זֶה
 לְהֵנָּה מִמֶּנּוּ הִתְחַתּוֹנִים וְלְהִתְקַיֵּם בּוּ.
 בְּשַׁגְּמִי הוּא בְּשָׂר - כִּדִּי שְׁלֵא תִשְׁפַּע זֶה
 הָרוּחַ לְעוֹלָם הַזֶּה. מָה הַטַּעַם? שְׁלֵא
 לְהִרְבּוֹת נַחֲשׁ הַתְּחַתּוֹן. שְׁדַרְגִּי

הַנְּפִילִים הָיוּ בְּאֶרֶץ. תָּנִי רַבִּי יוֹסִי אֵלֶיךָ עַד אֵי
וַעֲזָא"ל. כְּמָה דְּאִתְּמַר דְּאִפִּיל (ד"א דאפיל)

לוֹן קְדָשָׁא בְּרִידָא הוּא מְקַדְוֵשְׁתָּא דְלְעִילָא. וְאִי תִימָא
וְהִידָא יְכַלּוּ לְאִתְקַיְמָא בְּהָאִי עֲלָמָא. אָמַר רַבִּי הִיֵּיא
אֵלֶיךָ הָווּ מֵאֲנָוִן דְּכַתִּיב וְעוֹף יַעֲוֹפֵף עַל הָאֶרֶץ. וְהָא
אִתְּמַר דְּאֵלֶיךָ אִתְחַזְוּ לְבְנֵי נְשָׂא כְחֵיזוּ דְלַהוֹן. וְאִי
תִימָא הִידָא יְכַלּוּ לְאִתְהַפְּכָא. הָא אִתְּמַר דְּאִתְהַפְּכִין
לְכַמָּה גְּזוּגִין וּבְשַׁעֲתָא דְנִתְתִי אֲנְלִימוּ בְּאִוִירָא דְעֲלָמָא
וְאִתְחַזְוּ כְּבְנֵי נְשָׂא.

וְהִנֵּי עַד אֵי וַעֲזָא"ל דְּמַרְדּוּ לְעִילָא וְאִפִּיל לוֹן קְדָשָׁא
בְּרִידָא הוּא וְאֲנְלִימוּ בְּאֶרְעָא וְאִתְקַיְמִימוּ בֵּיהּ וְלֹא
יְכַלּוּ לְאִתְפַּשְׁטָא מִנִּיהּ. וְלְבַתֵּר טָעוּ בְּתֵר נְשֵׂי עֲלָמָא.
וְעַד כְּעַן יוֹמָא דָּא אֲנָוִן קַיְיִמִי וְאוֹלְפִי חֲרָשִׁין לְבְנֵי
נְשָׂא וְאוֹלִידוּ בְּנִין וְקָרוּ לְהוּ עֲנָקִים גְּבָרִין. וְאֲנָוִן
נְפִילִים אֶקְרוּן בְּנֵי אֱלֹהִים. וְהָא אִתְּמַר.

לשון הקודש

תאמר, איך יכלו להתהפך? הרי נאמר
שמתהפכים לכמה גננים. ובשעה שיורדו,
התלבשו באויר העולם ונראו כבני אדם.
וַעֲזָא"ל וַעֲזָא"ל הִלְלוּ שְׁמֵרְדּוּ לְמַעְלָה
וְהִפִּילֵם הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא וְהִתְלַבְּשׁוּ
בְּאֶרֶץ וְהִתְקַיְּמוּ בָהּ, וְלֹא יְכַלּוּ לְהִתְפַּשֵּׁט
מִמֶּנּוּ, וְאַחַר כֵּן טָעוּ אַחַר נְשׂוֹת הָעוֹלָם.
וְעַד הַיּוֹם הַזֶּה הֵם קַיְיִמִים וּמְלַמְּדִים

הַנְּפִילִים הָיוּ בְּאֶרֶץ. שָׁנָה רַבִּי יוֹסִי, אֵלֶיךָ
עַד אֵי וַעֲזָא"ל, כְּמָה שְׁנָאֵמַר שְׁהוּעִיא וְד"א
שְׁהִפִּילוּ אוֹתָם הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
מִהַקְדָּשָׁה שְׁלֹמַעְלָה. וְאִם תֹּאמַר, אֵיךְ
יְכַלּוּ לְהִתְקַיֵּם בְּעוֹלָם הַזֶּה? אָמַר רַבִּי
הִיֵּיא, אֵלֶיךָ הָיוּ מֵאֲנָוִן שְׁכַתוּב וְעוֹף
יַעֲוֹפֵף עַל הָאֶרֶץ. וְהִנֵּי נִתְּמַר שְׁאֵלָה
נִרְאִים לְבְנֵי אָדָם כְּמַרְאֵה שְׁלָהִם. וְאִם

השלמה מההשמטות (סימן מ"ו)

אָמַר רַבִּי רְחוּמַאי כְּבוֹד וְלֵב הָרִי הֵן אֶחָד אֱלֹא
שְׁכָבוֹד נִקְרָא עַל שֵׁם מַעְלָה וְלֵב אֶתְקָרִי עַל
שֵׁם פְּעוּלַת מִטָּה. וְהֵינּוּ כְבוֹד הַשֵּׁם וְהֵינּוּ לֵב
הַשָּׁמַיִם. מָאי נִיְהוּ (ישעיה ו) מְלֵא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ אֱלֹא
כָּל אוֹתָהּ אָרֶץ שֶׁנִּבְרָאת בְּיוֹם רֵאשׁוֹן שֶׁהוּא לְמַעְלָה
בְּנֶגֶד אָרֶץ יִשְׂרָאֵל מְלֵאָה מִכְּבוֹד הַשֵּׁם וּמָאי נִיְהוּ
חֲכָמִים וְכֹתִיב (משלי ג) כְּבוֹד חֲכָמִים יִנְחֵלוּ וְכֹתִיב
(יחזקאל ג) בָּרוּךְ כְּבוֹד יי מִמְּקוֹמוֹ.

וּמָאי הָיוּ כְבוֹד זֶה. מִשָּׁל לְמָה הַדְּבַר דּוּמָה לְמַלְךְ
שֶׁהָיָה לוֹ מִטְרוֹנִיתָא בְּחִדְרוֹ שֶׁכָּל חֵילָיו
מִשְׁתַּעֲשְׂעִין בָּהּ וְהָיוּ לָהּ בָּנִים וּבָאִים כָּל הַיּוֹם
לְרֹאוֹת פָּנֵי הַמֶּלֶךְ וּמְבָרְכִין אוֹתוֹ אָמְרוּ לוֹ אָנָּה
אֱמֵנו אָמַר לָהֶם לֹא תוּכְלוּ לְרֹאוֹתָהּ עֵתָה. אָמְרוּ

לשון הקודש

למעלה כנגד ארץ ישראל, מלאה
מכבוד השם, ומה הם? חכמים, שכתוב
(משלי ג) כבוד חכמים ינחלו, וכתוב (יחזקאל

ג) ברוך כבוד ה' ממקומו.

ומה היה הכבוד הזה? משל למה הדבר
דומה? למלך שהיתה לו גבירה בתדרו
שכל חיליו משתעשעין בה, והיו לה
בנים, ובאים כל היום לראות פני המלך
ומברכין אותו. אמרו לו: אנה אמנו?
אמר להם: לא תוכלו לראותה עתה.

בשפים לבני אדם, והולידו בנים, וקראו
להם ענקים גבורים. ואותם נפילים
נקראים בני אלהים, והרי נתבאר.

השלמה מההשמטות (סימן מ"ו)

אמר רבי רחומאי, כבוד ולב הרי הם
אחד, אלא שכבוד נקרא על שם מעלה,
ולב נקרא על שם פעלת מטה, והינו
כבוד השם, והינו לב השמים. מה הוא
(ישעיה ו) מלא כל הארץ כבודו? אלא כל
אותה ארץ שנבראת ביום ראשון, שהיא

בְּרוּכָה תִּהְיֶה בְּכָל מְקוֹם שֶׁהִיא. וּמֵאֵי דְכִתִּיב
 מִמְּקוֹמוֹ מְכַלְל דְּלִיכָא דִּידַע אֶת מְקוֹמוֹ מִשָּׁל
 לְמִטְרוּנֵיתָא שְׂבָאָה מִמְּקוֹם רְחוֹק וְלֹא יָדְעוּ מֵאִין
 בָּאָה עַד שָׂרְאוּ שֶׁהִיא אִשְׁתַּת חִיל נָאָה וְהַגּוֹנָה בְּכָל
 מַעֲשֵׂיהָ, אָמְרוּ זֹאת וְדָאֵי מִן הָאֹר וְנִלְקָחָה כִּי
 בְּמַעֲשֵׂיהָ הֵאִירָה אֶת הָעוֹלָם. שָׂאֲלוּ אוֹתָהּ מֵאִין אֶת
 אָמְרָה לָהֶם מִמְּקוֹמֵי אָמְרוּ אִם בֵּן גְּדוּלִים אֲנִישֵׁי
 מְקוֹמָךְ בְּרוּכָה תִּהְיִי וּמְבֹרָךְ מְקוֹמָךְ.

וְכִי אֵין כְּבוֹד יי אַחַד מִצְבָּאוֹתָיו לֹא גָרַע אִמְאֵי
 מְבָרְכִין לִיה. אֲלֵא מִשָּׁל לְמָה הַדְּבָר דּוּמָה,
 לְאִישׁ שֶׁהָיָה לוֹ גֵּן נָאָה וְחוּץ לְגֵן בְּקִרְוֹב מִפְּנֵי
 חֲתִיבַת שָׂדֵה. וְאִם הַשָּׂקָה חֲגֵן בְּתַחֲלַת שְׂקִיּוֹתָיו
 הִלְכוּ לָהֶם הַפְּמִים עַל כָּל חֲגֵן. אֵךְ אוֹתָהּ חֲתִיבָה
 שֶׁל שָׂדֵה שֶׁהִיא אֵינָה דְבוּקָה, אֵף עַל פִּי שֶׁהַכֹּל

לשון הקודש

מְקוֹמָךְ, בְּרוּכָה תִּהְיִי וּמְבֹרָךְ מְקוֹמָךְ.
 וְכִי אֵין כְּבוֹד ה' אַחַד מִצְבָּאוֹתָיו לֹא
 גָרַע, לְמָה מְבָרְכִים אוֹתוֹ? אֲלֵא מִשָּׁל
 לְמָה הַדְּבָר דּוּמָה? לְאִישׁ שֶׁהָיָה לוֹ גֵּן
 נָאָה, וְחוּץ לְגֵן בְּקִרְוֹב מִפְּנֵי חֲתִיבַת
 שָׂדֵה, וְאִם הַשָּׂקָה חֲגֵן בְּתַחֲלַת שְׂקִיּוֹתָיו –
 הִלְכוּ לָהֶם הַפְּמִים עַל כָּל חֲגֵן, אֵךְ אוֹתָהּ
 חֲתִיבָה שֶׁל שָׂדֵה שֶׁהִיא אֵינָה דְבוּקָה,
 אֵף עַל פִּי שֶׁהַכֹּל אַחַד הוּא, לְפִיכָךְ פְּתַח

אָמְרוּ: בְּרוּכָה תִּהְיֶה בְּכָל מְקוֹם שֶׁהִיא.
 וְמָה שְׂבָתוֹב מִמְּקוֹמוֹ, מְכַלְל שְׂאִין יוֹדַע
 אֶת מְקוֹמוֹ. מִשָּׁל לְגִבְיָה שְׂבָאָה מִמְּקוֹם
 רְחוֹק וְלֹא יָדְעוּ מֵאִין בָּאָה. עַד שָׂרְאוּ
 שֶׁהִיא אִשְׁתַּת חִיל נָאָה וְהַגּוֹנָה בְּכָל
 מַעֲשֵׂיהָ, אָמְרוּ: זֹאת וְדָאֵי מִן הָאֹר
 נִלְקָחָה, כִּי בְּמַעֲשֵׂיהָ הֵאִירָה אֶת הָעוֹלָם.
 שָׂאֲלוּ אוֹתָהּ: מֵאִין אַתָּה? אָמְרָה לָהֶם:
 מִמְּקוֹמֵי. אָמְרוּ: אִם בֵּן, גְּדוּלִים אֲנִישֵׁי

אָתָּר הוּא לְפִיכָךְ פָּתַח לָהּ מְקוֹם וְהִשְׁקָה לָהּ לְבִדְהָ.

(עד כאן מההשמטות)

וַיֹּאמֶר יי אִמְחָה אֶת הָאָדָם אֲשֶׁר בָּרָאתִי מֵעַל פְּנֵי
הָאָדָמָה. רַבִּי יוֹסִי פָתַח (ישעיה נה) כִּי לֹא
מַחְשְׁבוֹתַי מַחְשְׁבוֹתֵיכֶם.

תָּא חַזִּי, כִּד בַּר נָשׁ בָּעֵי לְנַקְמָא מֵאַחְרָא שְׁתִּיק
וְלֹא אָמַר מִיּוֹדֵי. דְּאִילוּ אוֹדְעִיהּ יִסְתַּמַּר וְלֹא
יִכִּיל לֵיהּ. אֲבָל קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָאוּ חֲכִי עֶבֶד.
לֹא עֶבֶד דִּינָא בְּעֵלְמָא עַד דְּאַכְרִיז וְאוֹדַע לְהוּ
זְמַנָּא תְּרִין וּתְלַתָּא. בְּגִין דְּלֹא אִיתָּאֵי דִּימְחִי בִּידֵיהּ
דִּינָמָא לֵיהּ מָה עֶבְדַּת וְלֹא יִסְתַּמַּר מְנִיָּה וְלֹא יִכִּיל
לְקַיִּמָּא קַמֵּיהּ.

תָּא חַזִּי, וַיֹּאמֶר יי אִמְחָה אֶת הָאָדָם אֲשֶׁר בָּרָאתִי
מֵעַל פְּנֵי הָאָדָמָה. אוֹדַע לוֹן עַל יְדָא דְנַח
וְאַתְרֵי בְּחוֹן כַּמָּה זְמַנִּין וְלֹא שְׁמַעוּ. בְּתַר דְּלֹא שְׁמַעוּ,

לשון הקודש

הקדוש ברוך הוא לא עושה כֶּךָ, לא
עושה דין בעולם עד שמכריז ומודיע
לָהֶם פעם פעמים וּשְׁלֹשׁ, כי אין מי
שִׁימְחָה בְּכֹדוֹ שִׂיאֹמַר לוֹ מָה עֲשִׂיתָ, וְלֹא
יִשְׁמַר מִמֶּנּוּ וְלֹא יוֹכֵל לַעֲמֹד לְפָנָיו.

בֵּא רָאָה, וַיֹּאמֶר ה' אִמְחָה אֶת הָאָדָם
אֲשֶׁר בָּרָאתִי מֵעַל פְּנֵי הָאָדָמָה. הוֹדִיעַ
לָהֶם עַל יְדֵי גַח וְהִתְרָה בָּהֶם כַּמָּה פְּעָמִים

לָהּ מְקוֹם וְהִשְׁקָה אוֹתָהּ לְבִדְהָ: ע"כ
מההשמטות.

וַיֹּאמֶר ה' אִמְחָה אֶת הָאָדָם אֲשֶׁר
בָּרָאתִי מֵעַל פְּנֵי הָאָדָמָה. רַבִּי יוֹסִי פָתַח,
(ישעיה נה) כִּי לֹא מַחְשְׁבוֹתַי מַחְשְׁבוֹתֵיהֶם.

בֵּא רָאָה, כְּשֶׁבִּין אָדָם רוֹצֵה לְנַקֵּם מֵאַחֶר,
הוּא שׁוֹתֵק וְלֹא אוֹמֵר דְּבַר. שְׂאֵם יוֹדִיעַ
לוֹ, הֵהוּא יִשְׁמַר וְלֹא יוֹכֵל לוֹ. אֲבָל

אֵייתִי עֲלֵיהוֹן דִּינָא וְאוֹבִיד לֹון מֵעַל אִפִּי אֶרְעָא.
תָּא תְּזִי, מַה כְּתִיב בֵּיהּ בְּנַח וַיִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ (ס' א)
נַח לֵאמֹר זֶה יִנְחַמְנוּ מִמַּעֲשֵׂנוּ. (זה מקומו בדף ס' ובתוס')

בהגהת האר"י (ס"א אָמַי הָכָא לֵאמֹר. וְאָמַי זֶה. אֶלָּא לֵאמֹר דָּא אִתְתָּא. זֶה דָּא צַדִּיק. רָמֵז דְקַדְשָׁא בְרִיךְ הוּא קָרָא לֵיהּ לְנַח נִיחָא דְאַרְעָא. לֵאמֹר. מָאִי לֵאמֹר. אֶלָּא אַתְרֵי דָּא קָרִי לֵיהּ נַח וּמֵאן אִיהוּ אֶרְעָא קַדִּישָׁא. לֵאמֹר זֶה יִנְחַמְנוּ עַבְדֵי לֵיהּ קַדְשָׁא בְרִיךְ הוּא לְתַתָּא כְּנוּנָא עֵילָאָה. כְּתִיב הָכָא זֶה יִנְחַמְנוּ וּכְתִיב הָתָם (ישעיה כה) זֶה יִי קוֹיֵנוּ לוֹ. וְכַאֲזִי אַעֲזֵן צַדִּיקָיָא דְרִשְׁמִין בְּרִשְׁמֵי דְנוֹשְׁפִנְקָא דְמִלְכָּא עֵילָאָה לְמַחְזֵי בְשַׁמְיָה רִשְׁמִין. וְאִיהוּ שְׁוֵי שְׁמֵהּ בְּאַרְעָא כְּדָקָא יְאוּת. כְּתִיב וַיִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ נַח, וּכְתִיב, (בראשית כה) וַיִּקְרָא שְׁמוֹ יַעֲקֹב. אָמַי לֹא כְתִיב אֶת. אֶלָּא הָתָם דְרַנָּא (קְדָא) וְהָכָא דְרַנָּא אַחְרָא. בְּטַה דְאִתְ אַמֵּר (ישעיה ו) וְאַרְאֶה אֶת ה'. וְאַרְאֶה יִי לֹא כְתִיב אֶלָּא אֶת יִי. אוּף הָכָא וַיִּקְרָא שְׁמוֹ יַעֲקֹב דְרַנָּא דִּילֵיהּ קַדְשָׁא בְרִיךְ הוּא מְמַשׁ קָרִי לֵיהּ יַעֲקֹב. אַבְל הָכָא אֶת, לְאַבְלֵלָא שְׂכִינְתָּא).

בִּנְיָא הָוָה יָדַע. אֶלָּא בְּשַׁעְתָּא דְלֵיִט קַדְשָׁא בְרִיךְ
הוּא עֲלֵמָא דְכְתִיב אַרוּרָה הָאֲדָמָה בְּעַבְדוּרָה.
אָמַר אָדָם קָמִי (דף נח ע"ב) קַדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, רְבוּנוּ שְׁל

לשון הקודש

בְּרִשְׁם שְׁל חוֹתְמַת הַמְּלֹךְ הַעֲלִינָה לְהִיּוֹת רְשׁוּמִים בְּשְׁמוֹ, וְהוּא שְׁם שְׁמוֹת בְּאַרְצֵי כְּרָאוּי. כְּתוּב וַיִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ נַח, וּכְתוּב (בראשית כה) וַיִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ יַעֲקֹב. לְמַה לֹא כְתוּב אֶת? אֶלָּא שְׁם דְרַנָּה וְאַחְתָּה, וְכַאֲזִי דְרַנָּה אַחְרַת, כְּמוֹ שְׁנַאֲמַר (ישעיה ו) וְאַרְאֶה אֶת ה'. וְאַרְאֶה ה' לֹא כְתוּב אֶלָּא אֶת ה'. גַּם כַּאֲזִי וַיִּקְרָא שְׁמוֹ יַעֲקֹב - דְרַנָּתוֹ מְמַשׁ, הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא קָרָא לוֹ יַעֲקֹב. אַבְל כַּאֲזִי אֵית - לְהַבְלִיל אֶת הַשְּׂכִינָה. **מֵאִיפָּה** הָיָה יוֹדֵעַ? אֶלָּא בְּשַׁעְתָּא שְׁהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא קָלַל אֶת הָעוֹלָם, שְׂכַתוּב אַרוּרָה הָאֲדָמָה בְּעַבְדוּרָה, אָמַר

וְלֹא שְׁמַעֲנוּ. אַחַר שְׁלֹא שְׁמַעֲנוּ, הִבִּיא עֲלֵיהֶם דִּין וְהַאֲבִיד אוֹתָם מֵעַל פְּנֵי הָאָרֶץ.

כַּא רָאָה מַה כְּתוּב בְּנַח, וַיִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ נַח לֵאמֹר זֶה יִנְחַמְנוּ מִמַּעֲשֵׂנוּ. וְלְמַה כַּאֲזִי לֵאמֹר, וְלְמַה זֶה? אֶלָּא לֵאמֹר - זֶה הָאִשָּׁה. זֶה - זֶה צַדִּיק. רָמֵז שְׁהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא קָרָא לְנַח, מְנוּחַת הָאָרֶץ. לֵאמֹר, מַה זֶה לֵאמֹר? אֶלָּא מְקוּם זֶה קוֹרָא לוֹ נַח, וּמֵיחֻז? אָרֶץ הַקְדוּשָׁה. לֵאמֹר זֶה יִנְחַמְנוּ, עֲשֵׂה אוֹתוֹ הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְמַסָּה כְּרַגְמָא עֲלִינָה. כְּתוּב כַּאֲזִי זֶה יִנְחַמְנוּ, וּכְתוּב שְׁם (ישעיה כה) זֶה ה' קוֹיֵנוּ לוֹ. אֲשֶׁרֵי הַצַּדִּיקִים שְׂרִשׁוּמִים

עוֹלָם עַד מָתִי יִהְיֶה עֲלֵמָא בְּלִטְיוּתָא. אָמַר לִיה עַד
 דִּיתִילִיד לָךְ בֶּן מְהוּל כְּגִוּוֹנָא דִּילָךְ. וְהוּוּ מְחַפָּאן עַד
 שְׁעָתָא דְאִתִּילִיד נַח. וּכְיִוֵן דְאִתִּילִיד חָמָא לִיה גְּזוּר
 רְשִׁים בְּאֵת קִדִּישָׁא. וְחָמָא שְׂכִינְתָא מִתְדַבְּקָא בְּחֵדְרֵיהּ.
 בְּדִין קָרָא שְׁמִיָּה עַל מָה דְעָבִיד לְבַתָּר.

בְּקַדְמִיתָא לָא הוּוּ יְדַעֵי לְמוֹרַע וְלִמְחָצֵד וְלִמְחַרְשׁ
 וְהוּוּ עָבְדֵי פּוֹלְחָנָא דְאַרְעָא בִּידֵיהּוּ.
 כִּיּוֹן דְאָתָא נַח אֲתַקִּין אוּמְנוּתָא לְהוּ וְכָל מְאֲנִין
 דְצָרִיכִין לְתַקְנָא אַרְעָא לְמַעַבְד פִּירִין. הָדָא הוּא
 דְכָתִיב זֶה יִנְחַמְנוּ מִמַּעֲשֵׂנוּ וּמַעֲצָבוֹן יְדִינוּ, מִן
 הָאֲדָמָה. דְאִיהוּ אִפִּיק אַרְעָא מִמָּה דְאִתְלַטְיָא. דִּתְהוּ
 זְרַעִין חֲטִיין וְקַצְרִין גּוֹבִין וְדַרְדְּרִין. וּכְגֵינֵי כֹךְ פְּתִיב
 אִישׁ הָאֲדָמָה.

רַבִּי יְהוּדָה אָמַר אִישׁ הָאֲדָמָה כְּמָה דְאֵת אָמַר, (רות

לשון הקודש

בידיהם. כִּיּוֹן שָׂבָא נַח, הִתְקִין אֲמִנוֹת
 לָהֶם וְכָל הַבָּלִים שְׂצָרִיכִים לְתַקֵּן אֵת
 הָאֲדָמָה לַעֲשׂוֹת פְּרוּת. זֶהוּ שְׂפָתוֹב זֶה
 יִנְחַמְנוּ מִמַּעֲשֵׂנוּ וּמַעֲצָבוֹן יְדִינוּ מִן
 הָאֲדָמָה. שֶׁהוּא הוֹצִיא אֵת הָאָרֶץ מִמָּה
 שֶׁהִתְקַלְלָה שֶׁהָיוּ זֹרְעִים חֲטִיִּים –
 וְקוֹצְרִים קוֹצִים וְדַרְדְּרִים. וְלִכְּן פְּתִיב
 אִישׁ הָאֲדָמָה.

רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, אִישׁ הָאֲדָמָה, כְּמוֹ

אָדָם לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: רְבוּנוּ שָׁל
 עוֹלָם, עַד מָתִי יִהְיֶה הָעוֹלָם בְּקַלְלָה?
 אָמַר לוֹ: עַד שִׁינְלֵד לָךְ בֶּן מְהוּל כְּמוֹתָךְ.
 וְהָיוּ מְחַכִּים עַד שְׁעָה שְׁנוּלֵד נַח. וּכְיִוֵן
 שְׁנוּלֵד, רָאָה אוֹתוֹ מְהוּל רְשׁוּם בְּאוֹת
 הַקִּדְשׁ, וְרָאָה שְׂכִינָה דְבוּקָה עִמּוֹ, וְאָז
 קָרָא אֵת שְׁמוֹ עַל מָה שֶׁעָשָׂה אַחֵר כֹּךְ.
 בְּתַחֲלָה לָא הָיוּ יוֹדְעִים לְזַרְע וְלִקְצֹר
 וְלַחְרֹשׁ, וְהָיוּ עוֹשִׂים עֲבוּדַת הָאֲדָמָה

אִישׁ נֶעְמִי. בְּגִין דְּאֶקְרִי צְדִיק וְאֶפִּיק לָהּ לְאַרְעָא
 בְּקַרְבָּנָא דְעֶבֶד מִמָּה דְאֶתְלַמְיָא דְכִתִּיב לֹא אֹסֵף
 לְקַלֵּל עוֹד אֶת הָאֲדָמָה בְּעֵבוֹר הָאָדָם. וּבְגִין דָּא אֶקְרִי
 אִישׁ הָאֲדָמָה. וְעַל דָּא קָרָא לִיה שְׁמָא עַל מַה דִּיִּיתִי.
 רַבִּי יְהוּדָה פִּתַּח (תהלים מז) לְכוּ חֲזוּ מַפְעָלוֹת אֱלֹהִים
 אֲשֶׁר שָׁם שְׁמוֹת בְּאָרְצָן. הַאי קָרָא אוּקְמוּהָ
 וְאֶתְמַר. אֲבָל לְכוּ חֲזוּ וְגו' (מאי חֲזוּ כְּמַה דְאַתְּ אַמַּר, יִשְׁעִיה כֹּא)
 חֲזוּת קִשְׁתָּה הוֹנֵד לִי. בְּעוֹבְרוֹי דְקַדְשָׁא בְרִיךְ הוּא אֲתַגְלִי נְבוּאָה עֲלָאָה לְבְנֵי נִשְׂאָ. אֲשֶׁר
 שָׁם שְׁמוֹת בְּאָרְצָן. שְׁמוֹת וְדָאֵי דְהָא שְׁמָא גְרִים לְכֻלָּא (וְהוּא לְשׁוֹן שְׁמֻמוֹן) דְּאֶלּוּ
 חֲזוּ מַפְעָלוֹת יוֹד הָא וְאוּ הָא שָׁם קִיּוּם בְּאָרְצָן, אֲבָל
 בְּגִין דְּחֲזוּ מַפְעָלוֹת שְׁמָא דְאֱלֹהִים שָׁם שְׁמוֹת בְּאָרְצָן.
 אֲמַר לִיה רַבִּי תִּיָּא הַשְׁתָּא אֲתַעְרַת לְהָאֵי. לֹאֵי,
 אֲנָא חֲכִי אֲמִינָא לִיה. בְּגִין דְּבִין שְׁמָא דָּא
 וּבִין שְׁמָא דָּא כֻּלָּא הוּא שְׁבַחָא. אֲבָל אֲנָא אֲמִינָא

לשון הקודש

הַפֶּד לִי. בְּמַעֲשֵׂי הַקְּדוּשָׁה בְּרוּךְ הוּא נִגְלַתָּה נְבוּאָה
 עֲלִיּוּנָה לְבְנֵי אָדָם. אֲשֶׁר שָׁם שְׁמוֹת בְּאָרְצָן – שְׁמוֹת
 וְדָאֵי, שְׁבַרֵי הַשֵּׁם גֹּרֵם לְכֻלָּא (וְהוּא לְשׁוֹן שְׁמֻמוֹן).
 שְׂאֵלוּ הֵיךְ מַפְעָלוֹת יוֹד ה"א וְאִ"ו ה"א –
 שָׁם קִיּוּם בְּאָרְצָן, אֲבָל מִשׁוּם שְׁהִיּוּ
 מַפְעָלוֹת הַשֵּׁם שֶׁל אֱלֹהִים – שָׁם שְׁמוֹת
 בְּאָרְצָן.

אֲמַר לוֹ רַבִּי תִּיָּא, כַּעַת הַתְּעוֹרְרַתְּ לָוְהָ?
 לֹא כִּךְ אֲנִי אֲמַרְתִּי לוֹ, מִשׁוּם שְׁבִין שָׁם
 זֶה וּבִין שָׁם זֶה הַכֹּל הוּא שְׁבַחָא. אֲבָל אֲנִי

שְׁנַאֲמַר (רות א) אִישׁ נֶעְמִי. מִשׁוּם שְׁנַקְרָא
 צְדִיק וְהוֹצִיא אֶת הָאָרְצָן בְּקַרְבָּן שְׁעֵשָׂה
 מִמָּה שֶׁהִתְקַלְלָה, שְׁבַתוֹב לֹא אֹסֵף לְקַלֵּל
 עוֹד אֶת הָאֲדָמָה בְּעֵבוֹר הָאָדָם. וְלָכֵן
 נִקְרָא אִישׁ הָאֲדָמָה, וְעַל זֶה קָרָא לוֹ שָׁם
 עַל מַה שְׁיִבֵּא.

רַבִּי יְהוּדָה פִּתַּח, (תהלים מז) לְכוּ חֲזוּ
 מַפְעָלוֹת אֱלֹהִים אֲשֶׁר שָׁם שְׁמוֹת בְּאָרְצָן.
 פְּסוּק זֶה הַקִּיּוּמוֹהוּ וְנִתְבְּאֵר. אֲבָל לְכוּ חֲזוּ
 וְגו' וְמַה זֶה חֲזוּ? כְּמוֹ שְׁנַאֲמַר (ישעיה כא) חֲזוּת קִשְׁתָּה

לִיה בְּמָה דְאִתְעָרוּ חֲבָרַיָּא דְשׂוּי שְׂמָהֶן. שְׁמוֹת
 בְּאָרְץ שְׁמוֹת מִמֶּשׁ (שם בְּאָרְץ וְאִמַּי בְּנִין לְאִשְׁתִּימֶשֶׁא בְּהוּ עֲלָמָא וְלִמְחֻוּ
 קוּימָא בְּעֲלָמָא).

רַבִּי יִצְחָק אָמַר כֹּלָּא הוּא. וְאִפִּילוּ מַה דְאָמַר רַבִּי
 יְהוּדָה שְׁפִיר קָאָמַר. דְאֵלוּ יְהֵא עֲלָמָא בְּשִׁמָּא
 דְרַחֲמֵי יִתְקִיִּים עֲלָמָא, אֲבָל בְּנִין דְאִתְבְּרִי עֲלָמָא עַל
 דִּינָא וְקוּימָא עַל דִּינָא שָׁם שְׁמוֹת בְּאָרְץ וְשְׁפִיר הוּא
 דְאֵלְמָלָא כִּד לָא יָכִיל עֲלָמָא לְאִתְקוּימָא מִקַּמֵּי
 חוּבִיהוֹן דְבְנֵי נָשָׂא.

תָּא חֲזִי, נַח כִּד אִתְיִלִּיד קָרוֹן לִיה עַל שְׁמָא
 דְנַחֲמָה (נַח, נְיִיחָא לִיה, נְיִיחָא לְעֲלָמָא, נְיִיחָא לְאַבְהוֹ, נְיִיחָא לְבְנִין, נְיִיחָא
 לְעֲלָאִין, נְיִיחָא לְמִתְפָּאִין, נְיִיחָא לְעֲלָמָא דִּין, נְיִיחָא לְעֲלָמָא דְאִתִּי) וְלַחֲזִי (ד"א וְלִמְחֻוּ)
 שְׁמָא גְרִים. אֲבָל (נ"א לְגַבִּי) קְדָשָׁא בְרִיד הוּא לָא חֲכִי.
 נַח בְּהַפּוּדָא אֲתוּוֹן חֵן בְּמָה דְאִתְ אָמַר וְנַח מְצָא חֵן.

לשון הקודש

וְיָפָה הוּא, שְׂאֵלְמָלָא כִּד לָא יוּכַל הָעוֹלָם
 לְהִתְקִים מִלְּפָנֵי חֲטָאֵי בְנֵי הָאָדָם.
בַּא רְאָה, כְּשֶׁנּוֹלַד נַח קְרָאוּ לוֹ עַל שֵׁם
 שֶׁל נַחֲמָה וְנַח – נוּחַ לוֹ, נוּחַ לְעוֹלָם, נוּחַ לְאַבּוֹת,
 נוּחַ לְבָנִים, נוּחַ לְעֲלוּיָנִים, נוּחַ לְמִתְחַוִּים, נוּחַ
 לְעוֹלָם הַנֶּה, נוּחַ לְעוֹלָם הַבָּא וְשִׁיְהִיָּה וְלַחֲזִי
 הַשֵּׁם גּוֹרָם. אֲבָל לְגַבִּי הַקְּדוּשׁ כְּרוּךְ הוּא
 לָא כִּד. נַח בְּהַפּוּדָא אוֹתִיּוֹת – ח"ן, כְּמוֹ
 שְׂנַאֲמַר וְנַח מְצָא חֵן.

אִמְרַתִּי לוֹ כְּמוֹ שֶׁהֵעִירוּ הַחֲבָרִים שְׁשָׁם
 שְׁמוֹת. שְׁמוֹת בְּאָרְץ, שְׁמוֹת מִמֶּשׁ וְשֵׁם
 בְּאָרְץ, וְלָמָּה? בְּשִׁבִיל לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶם הָעוֹלָם
 וְלַחֲזִי קוּיִם בְּעוֹלָם.

רַבִּי יִצְחָק אָמַר, הַכֹּל הוּא, וְאִפִּילוּ מַה
 שְׂאֵמַר רַבִּי יְהוּדָה – יָפָה אָמַר. שְׂאֵלוּ
 הָעוֹלָם יְהִיָּה בְּשֵׁם הַרַחֲמִים, יִתְקִיִּים
 הָעוֹלָם. אֲבָל מִשּׁוּם שֶׁהָעוֹלָם נִבְרָא עַל
 דִּין וְעוֹמֵד עַל דִּין, שֵׁם שְׁמוֹת בְּאָרְץ,

אָמַר רבי יוסי חן היינו נח. בצדיקים שמיחזן גרים לטב. בתיבא שמיחזן גרים לביש. בנח פתוב ונח מצא חן בעיני יי. בער בכור יהודה אתהפכו אתווי לביש. ע"ר ר"ע. רע בעיני יי.

תָּא חַוִּי, פִּינּוּן דְּאֵתִילִיד נַח חָמָא עוּבְדִיחּוֹן דְּבִנֵּי נֶשָׂא דְּאֵנּוֹן חָטָאן קָמִי קְדָשָׁא בְּרִיד הוּא, וְהָהּ גִּבּוּז גְּרָמִיָּה וְאֶשְׁתַּדֵּל בְּפּוֹלְחָנָא דְּמֵאֲרִיָּה. בְּגִין דְּלֹא לְמַחֲדָּ בְּאֹרְחֵיִהּ. וְכִי תִּימָא בְּמָה אֶשְׁתַּדֵּל. בְּהֵתוּא סְפָרָא דְּאָדָם וְסְפָרָא דְּחֲנוּךְ וְהָהּ אֶשְׁתַּדֵּל בְּהוּ לְמַפְלַח לְמֵרִיָּה.

תָּא חַוִּי, דְּהָכִי הוּא דְּהָא נַח מִנָּא הָהּ יָדַע לְקָרַב קָרְבָּנָא לְמֵרִיָּה. אֶלָּא בְּגִין דְּאֶשְׁבַּח חֲכֻמָּתָא עַל מַה מִּתְקַיִּים עֲלֵמָא וַיִּדַע דְּעַל קָרְבָּנָא מִתְקַיִּים. וְאַלְמֵלָא קָרְבָּנָא לָא הוּוּ קַיִימִי עֲלָאֵי וְתַתָּאֵי.

לשון הקודש

וכי תאמר, במה הוא עסק? באותו ספר של אדם וספר של חנוך. והיה עוסק בהם לעבד את רבונו.

בא ראה שפך הוא, שהרי מאיפה ידע נח להקריב קרבן לרבונו? אלא משום שפצא חכמה על מה העולם עומד, וידע שהוא עומד על הקרבן, ואלמלא הקרבן לא היו עומדים עליונים ותחתונים.

אמר רבי יוסי, חן היינו נח. בצדיקים, השם שלהם גורם לטוב. בךשעים, השם שלהם גורם לרע. בנח פתוב ונח מצא חן בעיני ה'. בער בכור יהודה התהפכו אותיותיו לרע. ע"ר ר"ע. רע בעיני ה'.

בא ראה, פינון שגולד נח, ראה את מעשי בני האדם שהם חוטאים לפני הקדוש ברוך הוא, והיה גנוב עצמו ועסק בעבודת רבונו כדי לא ללכת בדרךם.

רבי שמעון הוה אזיל בארְחא וְהוּו עֵמִיָּה רבי
 אֶלְעָזָר בְּרִיה וְרַבִּי יוֹסִי וְרַבִּי חֲטִיָּא. עַד דְּהוּו
 אֶזְלִי, אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר לְאַבוּהִי אַרְחָא מְתַקְנָא קַמָּן
 בְּעֵינָן לְמִשְׁמַע מְלִי דְאֹרְיִיתָא. פְּתַח רַבִּי שְׁמַעוֹן
 וְאָמַר (קהלת י) וְגַם בְּדַרְךָ בְּשֶׁתְּסַכֵּל הוֹלֵךְ לְבוֹ חֶסֶר וְגו'.
 כַּד בַּר נָשׁ בְּעֵי לְאַתְקַנָּא אַרְחִיָּה קַמִּי קַדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא. עַד לָא יַפּוּק לְאַרְחָא בְּעֵי לְאַמְלָכָא בֵּיה וּלְצַלִּי
 קַמִּיָּה עַל אַרְחִיָּה. כְּמָה דְתַנִּינָן דְכְּתוּב, (תהלים פה) צֶדֶק
 לְפָנָיו יִהְיֶה וַיִּשֶׁם לְדַרְךָ פְּעַמָּיו. דְּהָא שְׂכִינְתָא לָא
 אֶתְפַּרְשָׁא מִנִּיהָ.

וּכְמָן דְּאִיְהוּ לָא מְהִימְנָא בְּמַרְיָה, מַה כְּתוּב (דף נט ע"א)
 בֵּיה וְגַם בְּדַרְךָ בְּשֶׁתְּסַכֵּל הוֹלֵךְ לְבוֹ חֶסֶר.
 מָאן לְבוֹ. דָּא קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְלָא יִתְךְ עֵמִיָּה
 בְּאַרְחָא וְגַרַע מִן סִייעֵתִיָּה בְּאַרְחִיָּה. בְּגִין דְּהָתוּא בַר

לשון הקודש

צְרִיךְ לְהַמְלִיךְ בּוֹ וּלְהַתְּפַלֵּל לְפָנָיו עַל
 דְּרַבּוֹ, כְּמֹו שְׁשֻׁנֵינוּ שְׂכָתוּב (תהלים פה) צֶדֶק
 לְפָנָיו יִהְיֶה וַיִּשֶׁם לְדַרְךָ פְּעַמָּיו. שְׁהָרִי
 הַשְׂכִּינָה לָא נִפְרַדְתָּ מִמֶּנּוּ.

וּמִי שְׁלָא מְאָמִין בְּרַבּוֹנוּ, מַה כְּתוּב בּוֹ?
 וְגַם בְּדַרְךָ שְׂהַסְכֵּל הַלֵּךְ לְבוֹ חֶסֶר. מִי זֶה
 לְבוֹ? זֶה הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׁלָא יֵלֵךְ עִמּוֹ
 בְּדַרְךָ וְגַרַע מִסִּיעוֹ עוֹ בְּדַרְכּוֹ. מִשּׁוּם

רַבִּי שְׁמַעוֹן הָיָה הוֹלֵךְ בְּדַרְךָ וְהָיו עִמּוֹ
 רַבִּי אֶלְעָזָר בְּנוֹ וְרַבִּי יוֹסִי וְרַבִּי חֲטִיָּא. עַד
 שְׁהָיו הוֹלְכִים, אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר לְאַבּוּי,
 הַדַּרְךָ מְתַקְנָת לְפָנֵינוּ, רוּצִים לְשַׁמַּע
 דְּבָרֵי תוֹרָה פְּתַח רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר,
 (קהלת י) וְגַם בְּדַרְךָ בְּשֶׁתְּסַכֵּל הַלֵּךְ לְבוֹ חֶסֶר
 וְגו'. כְּשֻׁבֵן אָדָם רוּצָה לְתַקַּן דְּרַכּוֹ לְפָנֵי
 הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, עַד שְׁלָא יֵצֵא לְדַרְךָ

נִשְׁ דָּלָא מְהִימֵן בֵּיהּ בְּמֵאֲרִיָּה עַד לָא יִפּוּק בְּאַרְתָּא
לָא בְּעֵי סִיעֵתָא דְּמֵאֲרִיָּה.

וְאַפִּילוּ בְּאַרְתָּא כִּד אִיהוּ אָזִיל לָא אֲשֶׁתִּדָּל בְּמַלְי
דְּאוּרִיָּתָא. וּבְגִינֵי כַךְ לְבוּ חֶסֶר דְּלָא אָזִיל
בְּהַדְרִיה דְּמֵרִיָּה וְלָא אֲשֶׁתִּכַּח בְּאַרְחִיָּה. וְאָמַר לְכֹל
סָכַל הוּא, אֶפְלוּ כִּד שָׁמַע מְלָךְ דְּמְהִימְנוּתָא דְּמֵאֲרִיָּה,
הוּא אָמַר דְּטַפְּשׁוּתָא הוּא לְאֲשֶׁתִּדָּלָא בֵּיהּ. כְּהֵא
דְּשָׁאִילוּ לְבַר נִשְׁ עַל אֶת קִימָא דְּרִשְׁמוּ בְּבִשְׂרִיָּה
דְּבַר נִשְׁ. וְאָמַר לָאו אִיהוּ מְהִימְנוּתָא. שָׁמַע רַב יִיבָא
סָבָא וְאַסְתַּכֵּל בֵּיהּ וְאַתְעֵבִיד תֵּלָא דְּגֵרְמִי. וְאַנֵּן כְּהֵא
אוּרְחָא בְּסִיעֵתָא דְּקִדְשָׁא בְּרוּךְ הוּא בְּעֵינָן לְמִימַר
מַלְי דְּאוּרִיָּתָא.

פְּתַח וְאָמַר (תהלים פו) הוֹרְנִי יי דְּרַכְךָ אֶהְלֵךְ בְּאַמְתְּךָ
יַחַד לְבָבִי לִירְאָה שְׁמֵךְ. הֵא קָרָא קְשִׁיָּא.

לשון הקודש

אדם על אות הכרית שרשמו בכשר
האדם, ואומר שלא דבר אמונה הוא.
שמע זאת רבי ייבא הזקן והסתכל בו,
ונעשה גל של עצמות. ואנו בדרך היו
בסיוע הקדוש ברוך הוא רוצים לומר
דברי תורה.

פְּתַח וְאָמַר, (תהלים פו) הוֹרְנִי ה' דְּרַכְךָ
אֶהְלֵךְ בְּאַמְתְּךָ יַחַד לְבָבִי לִירְאָה שְׁמֵךְ.
פסוק זה קשה, שהרי שנינו, הכל ביד

שאותו בן אדם שלא מאמין ברבוננו, עד
שלא יצא לדרבו לא בקש את סיוע
רבוננו.

וְאַפִּילוּ בְּדֶרֶךְ כְּשֶׁהוּא הוֹלֵךְ, לֹא עוֹסֵק
בְּדַבְרֵי תוֹרָה, וְלִבֵּן לְבוּ חֶסֶר, שְׁאִינוּ
הוֹלֵךְ יַחַד עִם רַבּוֹנוּ וְלֹא נִמְצָא בְּדֶרֶכּוֹ.
וְאָמַר לְכֹל סָכַל הוּא – וְאַפִּילוּ בְּשׁוֹמַע
דְּבַר אֱמוּנָה שֶׁל רַבּוֹנוּ, הוּא אוֹמַר שְׁוֹ
טַפְּשׁוֹת לְעִסְק בְּזָה. כְּמוֹ זֶה שְׁשָׂאִלוּ לְבִן

דְּהָא תַּנִּינָן כּלָּא הִיא בִּידָא דְקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בַּר
 לְמַחְוֵי זַכָּאָה אוּ חַיִּיבָא. וְדוּד הִיךְ תַּבַּע דָּא מַעֲם
 קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. אֵלָא דוּד הָכִי קֹאֲמַר. הוֹרְנִי יי
 דְרַבְּךָ. הֵהוּא אֲרַח מִישׁוּר וּמִתְקַנָּא לְגַלְתָּא עֵינֵי
 וּלְמַנְדַּע לִיתָּה, וּלְבַתָּר אֶחְלֵךְ בְּאַמְתָּךְ אִיתָךְ בְּאַרְחָה
 קְשׁוּט וְלֹא אֶסְטִי לְיַמִּינָא וְלִשְׂמַאלָא. יַחַד לְבָבִי מָאן
 לְבָבִי. כְּמָה דְאַתְּ אָמַר (תהלים עג) צוּר לְבָבִי וְחֶלְקִי. וְכָל
 דָּא אֲנָא תַּבַּע לְיִרְאָה אֶת שְׁמֵךְ. לְאַתְדַּבְּקָא בְּדַחְלִתָּךְ,
 לְאַסְתַּמְרָא אֲוִרְחֵי כְדָקָא יָאוּת. לְיִרְאָה שְׁמֵךְ אֶתְר
 חוֹלְקֵי דְבִיָּה שְׂרִיא דַּחְלִתָּא לְמַדְחַל.

תָּא חַזִּי, כּל בַּר נֶשׁ דְּדַחֵיל לִיָּה לְקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 שְׂרִיא עַמִּיָּה מְהִימְנוּתָא כְדָקָא יָאוּת דְּהָא
 הֵהוּא בַר נֶשׁ שְׁלִים בְּפוֹלְחָנָא דְמַרְיָה. וּמָאן דְּלֹא
 שְׂרִיא בִיָּה דַּחְלָא דְמַרְיָה לָא שְׂרִיא עַמִּיָּה מְהִימְנוּתָא
 וְלֹא אִיתְּהוּ כְדָאֵי לְמַחְוֵי לִיָּה חוֹלְקָא בְּעַלְמָא דְאַתִּי.

לשון הקודש

וְחֶלְקִי. וְכָל זֶה אֲנִי מִבְּקֵשׁ לְיִרְאָה אֶת
 שְׁמֵךְ. לְהַדְּבִק בְּיִרְאָתְךָ, לְשַׁמֵּר אֶת דְּרָכֵי
 כְּרִאוּנֵי. לְיִרְאָה שְׁמֵךְ – מְקוֹם חֶלְקִי שָׂבו
 שְׂרוּיָה הִירְאָה לִירָא.

כָּא רָאָה, כָּל בֶּן אָדָם שְׂרִיא אֶת הַקְּדוּשׁ
 בְּרִיךְ הוּא, שְׂרוּיָה עִמּוֹ הָאֲמוּנָה כְּרִאוּנֵי,
 שְׁהַרִי אוֹתוֹ אָדָם הוּא שְׁלֵם בְּעַבּוּדַת
 רְבוּנוּ. וּמִי שֶׁלֹּא שְׂרוּיָה בּוֹ יִרְאֵת רְבוּנוּ,

הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא חוּזֵן מַלְקוּת צְדִיק אוּ
 רָשָׁע. וְדוּד אִיךְ תַּבַּע אֶת זֶה מִהַקְּדוּשׁ
 בְּרוּךְ הוּא? אֵלָא דוּד כְּךָ אָמַר, הוֹרְנִי ה'י
 דְרַבְּךָ – אוֹתָהּ דְרַךְ מִישׁוּר וּמִתְקַנָּת
 לְגַלּוֹת עֵינֵי וְלַדַּעַת אוֹתוֹ. אַחַר כֵּךְ אֶחְלֵךְ
 בְּאַמְתָּךְ – אֵלָךְ בְּדְרַךְ אֱמֶת וְלֹא אֶסְטִיה
 לְיַמִּין וְלִשְׂמַאל. יַחַד לְבָבִי – מַה זֶה
 לְבָבִי? כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (שם עג) צוּר לְבָבִי

תו פתח ואמר, (משלי ד) וארח צדיקים כאור נוגה
 הולך ואור עד נכון היום. וכאין אנון צדיקיא
 בעלמא דין ובעלמא דאתי דקדשא בריך הוא
 בעי ביקריהון.

תא תוי, מה כתיב וארח צדיקים כאור נוגה. מאי
 כאור נוגה. פתחוא נהורא דנהיר דברא קדשא
 בריך הוא בעובדא דבראשית, דא הוא דגניז לון
 לצדיקיא לעלמא דאתי. הולך ואור דאיהו סליק
 בנהוריה תדיר ולא גרע מניה. אבל פתיביא מה
 כתיב, (משלי ד) דרך רשעים פאפלה, לא ידעו במה
 יבשלו. לא ידעו, וכי לא ידעין. אלא חייביא אזלי
 בעקימו דארחא בהאי עלמא. ולא פעאן לאסתכלא
 דזמין (ד"א ליג לון) קדשא בריך הוא למידן להו ביהתוא
 עלמא ולאעלאה לון בדינא דגיהנם. ואנון צווחין

לשון הקודש

במעשה בראשית, זהו שגנו לצדיקים
 לעולם הבא. הולך ואור – שהוא עולה
 באורו תמיד ולא גרע ממנו. אבל
 ברשעים מה פתוב? (שם) דרך רשעים
 פאפלה לא ידעו במה יבשלו. לא ידעו –
 וכי לא יודעים? אלא רשעים שהולכים
 בדרך עקמה בעולם הזה ולא רוצים
 להסתכל ולהם שעתיד הקדוש ברוך הוא
 לדון אותם באותו עולם ולהכניסם בדין

לא שרויה בו אמונה, ואינו כדאי להיות
 לו חלק לעולם הבא.

עוד פתח ואמר, (משלי ד) וארח צדיקים
 כאור נגה הולך ואור עד נכון היום.
 אשריהם הצדיקים בעולם הזה ובעולם
 הבא, שהקדוש ברוך הוא רוצה ביקרם.
 פא ראה מה פתוב, וארח צדיקים כאור
 נגה. מה זה כאור נגה? כמו אותו האור
 המאיר שברא הקדוש ברוך הוא